

Raadsinformatiebrief

Aan:	de leden van de raad
Van:	het college
Datum:	10 september 2019
Onderwerp:	Regionale jeugdhulp
Doel:	ter kennisname/ter informatie
Aanleiding:	informatie (algemeen)
Aard informatie:	openbaar

Aanleiding

Bijgaand treft u de regionale raadsinformatiebrief aan met de aangepaste prognoses van de regionale kosten voor de jeugdhulp in 2019. Naast de regionale raadsinformatiebrief krijgt u hierbij informatie over de lokale prognose, de effecten op de begroting 2019 en 2020 en de wijze waarop het college hiermee om gaat.

Informatie

De nieuwe prognose laat op regionaal niveau een stijging van de begrote kosten van ca. € 15 miljoen zien. Het verschil wordt veroorzaakt doordat een aantal aannames uit de vorige prognose niet correct bleek en daarnaast is de systematiek gewijzigd. De verwachting is dat de huidige systematiek beter is. Van de stijging van € 15 miljoen is € 1,2 miljoen voor rekening van Heusden. Daarmee zitten we iets onder het gemiddelde, maar blijft het desondanks een grote stijging t.o.v. onze eigen begroting 2019. De stijgende kosten zijn ook in 2019 landelijk te zien en zowel in de regio als lokaal zien we globaal dezelfde ontwikkelingen.

Er zijn stevige maatregelen nodig om de kosten onder controle te krijgen. Onnodige zorg moet voorkomen worden en zorg moet effectief en efficiënt ingezet worden.

Zoals u in de raadsinformatiebrief kunt lezen ziet de regio mogelijkheden de oplopende lijn van kosten om te buigen en wordt daar hard aan gewerkt. Ook lokaal in Heusden hebben we een aantal aanvullende acties opgestart en hopen we daar op niet al te lange termijn de effecten van te zien.

Begroting 2019

Zoals hierboven vermeldt bedraagt het beoogd tekort voor de regionale jeugdhulpkosten 2019 afgerond € 1,2 miljoen. Naast dit effect zal nog beoordeeld worden of er nog andere overschrijdingen zijn binnen het Sociaal Domein.

We verwachten echter, dat er ook nog kansen zijn in 2019 binnen het sociaal domein. Hiermee bedoelen we het mogelijke voordeel op de bijdrage Baanbrekers 2019 en de bijstelling op basis van de meicirculaire (compensatie jeugd € 0,8 miljoen) zoals vermeld in de raadsinformatiebrief van 18 juni 2019. Mochten er per saldo tekorten in 2019 op het sociaal domein ontstaan, dan kunnen we die opvangen binnen de reserve Sociaal Domein.

Alle effecten voor 2019 worden opgenomen in de tweede bestuursrapportage 2019.

Begroting 2020

De kosten voor de regionale jeugdhulp in de begroting 2020 zijn gebaseerd op de 1e prognose 2019 (eind mei 2019), eigen gegevens en aannames voor ontwikkelingen in 2020 (groei en indexering). De nu ontvangen regionale prognose voor 2019 is ca. € 650.000 hoger dan het opgenomen bedrag voor regionale jeugdhulp in de begroting 2020. Overigens is door deze overschrijding wel de in de begroting 2020 ingecalculerde ruimte voor een mogelijke groei van het aantal jeugdigen en een indexering van de tarieven niet meer beschikbaar.

Het college heeft er voor gekozen de cijfers van de begroting 2020 niet meer aan te passen na het bekend worden van deze informatie. Naast dat de informatie pas vorige week kwam en analyse van de oorzaken nodig is zijn daar de volgende redenen voor:

- Het is te kort dag om adequate maatregelen voor de begroting 2020 te nemen. Er worden maatregelen voor kostenbeheersing onderzocht waarvoor bij de voorjaarsnota afgewogen keuzes gemaakt kunnen worden;
- De ontwikkelingen op het gebied van jeugdhulp (en eigenlijk het hele sociaal domein) zijn nog steeds moeilijk in te schatten. Dit betekent dat er ook voor 2020 kansen zijn, bijvoorbeeld op een lagere bijdrage Baanbrekers of een bijstelling van de algemene uitkering (compensatie jeugd);
- Onder andere vanwege de onzekerheden en grote fluctuaties is eerder besloten om de reserve sociaal domein de komende jaren nog in stand te houden. Op dit moment is de buffer in deze reserve naar verwachting toereikend, ook voor deze ontwikkelingen;
- Voor de toets van de provincie is nog steeds sprake van voldoende structureel begrotingsoverschot om dit te vangen.

Regio Hart van Brabant

Nieuwe prognose Jeugdhulp 2019

Inleiding

In de regio Hart van Brabant krijgt ieder kind dat een beroep doet op jeugdhulp de ondersteuning die het nodig heeft. Daar staan we voor. Dit zorgt wel voor uitdagingen. De vraag naar jeugdhulp stijgt. We krijgen meer hulpvragen omdat we als gemeenten dicht bij onze inwoners staan.

Maatschappelijke ontwikkelingen zorgen er daarnaast voor dat het aantal en de diversiteit aan hulpvragen groeit en gemiddeld genomen complexer en daarmee duurder worden.

Meerdere keren per jaar maken we een prognose om te monitoren op de begroting. In mei zijn de uitgaven voor de regionale kosten van jeugdzorg voor het jaar 2019 geprognostiseerd op basis van het eerste kwartaal. In augustus is, zoals gebruikelijk, een nieuwe prognose opgesteld. We constateren een verschil met de prognose van april. In plaats van € 96 miljoen komen we nu uit op een verwachting van € 111 miljoen. Dit is een verschil ten opzichte van de eerdere prognose van € 15 miljoen.

Met deze raadsinformatiebrief informeren we u over de laatste prognose en wat we doen om dit grote verschil tussen prognoses in het vervolg te voorkomen. Daarnaast gaan we in op de beheersmaatregelen die we inzetten om de kosten te reduceren.

De nieuwe prognose

De afgelopen jaren hebben we prognoses opgesteld op basis van periodieke productie-uitvraag bij aanbieders. Dit zorgde voor veel administratieve lasten bij zowel aanbieders als gemeenten. Omdat vanaf 2018 de kwaliteit van declaraties aanzienlijk is toegenomen is besloten de prognoses vanaf 2019 te baseren op basis van toewijzingen en declaraties. Hiervoor is het van groot belang om kloppende en actuele informatie te hebben. De informatie bleek nu achteraf minder actueel te zijn dan verwacht.

De huidige prognose is opgesteld op basis van een aangescherpt prognosemodel en vormt de basis voor de herijking van de begroting jeugdhulp2019.

	Actuele begroting 2019	prognose Q1	herziene prognose Q2
Bijdrage Jeugdhulp Regio Hart van Brabant, conform 1e herijkte begroting 2019	95.721.348	95.721.348	95.721.348
Bestemming Regionaal			
Totale uitvoeringskosten (3%)	2.692.083	2.692.083	3.214.642
Risico (2%)	1.794.722	1.794.722	-
Innovatie (3%, verhouding 20-80)	1.653.666	1.653.666	1.653.666
Borging innovaties	500.000	500.000	500.000
Landelijke inkoop	6.499.038	6.319.323	6.843.022
Arrangementen	47.081.838	45.242.277	56.696.942
Overige zorgproducten	24.754.000	27.125.256	30.929.995
Gecertificeerde instellingen	10.686.000	10.686.000	10.686.000
Overig	60.000	60.000	60.000
Totale regionale kosten	95.721.348	96.073.328	110.584.268
Saldo begroting	-	-351.980	-14.862.919

Toelichting per kolom:

- De actuele begroting is opgesteld in het najaar 2018 en is gebaseerd op de uitgaven 2017 (40%) en uitgaven 2018 (60%). Destijds is aangegeven dat, gezien de stijging van de kosten in 2018 en ook de landelijke stijgende trend, dit wellicht een optimistisch beeld zou zijn.
- De prognose Q1 2019, afgegeven in mei 2019, is gebaseerd op toewijzingen en declaraties. Ook hierbij zijn de risico's benoemd: beperkte data, de start van de nieuwe arrangementen methodiek en het ingaan tegen de landelijk stijgende trend.
- De herziene prognose Q2 2019 is gebaseerd op een gewijzigde, robuustere methodiek. Deze nieuwe prognose geeft dus per saldo een verwacht regionaal tekort aan van € 15 miljoen.

De verbetering van de prognose

Op basis van het verschil tussen de eerste en de tweede prognose is de conclusie getrokken dat het prognosemodel robuuster moet. Daarom is een nieuw model ontwikkeld, dat meer uitgaat van de trends in toewijzingen en de historische benutting van deze toewijzingen. Door uit te gaan van deze trends wordt de foutgevoeligheid van een niet actueel beeld bij het opstellen van de prognose beperkt. Bovendien is het belangrijk dat we blijven sturen op datakwaliteit (juist, compleet en tijdig). Dit is en blijft een speerpunt van de regio Hart van Brabant. Hoewel we stappen hebben gezet in het verbeteren van de prognose, blijft het uiteraard een verwachting.

Wat laat de eerste analyse zien

Op basis van de landelijke trend is een stijging van de zorgkosten te verwachten. Op dit moment is er geen detailinformatie over de ontwikkeling binnen andere regio's. In het persbericht over landelijke staking jeugdzorg (nu.nl 3/9/19) komen wel aantal landelijke trends naar voren:

- Het aantal jongeren in jeugdzorg blijft groeien;
- Wachtlijsten nemen toe;
- Ziekteverzuim is extreem hoog en verloop van medewerkers is enorm;
- Veel klachten over administratieve lasten;
- Extra toegezegd geld vanuit Rijksoverheid is volgens de sector onvoldoende.

Voor onze regio zien we specifiek:

- Een stijging van het aantal unieke cliënten met zo'n 3%, vooral in de (relatief) goedkopere zorgvormen.
- Op dit moment wordt ongeveer 15% van de beschikkingen afgegeven nadat de zorg al is gestart.
- Bij de lichte arrangementen zien we een verschuiving van intensiteit B naar de duurdere intensiteit C.
- Het aantal trajecten dat 'voortijdig' wordt afgesloten (d.w.z. voordat de doelen geheel zijn bereikt) lijkt ruim boven de 10% te liggen.
- Het aantal arrangementen dat een vervolg krijgt, lijkt ook behoorlijk hoog te zijn. Binnen het resultaat gericht werken is verlenging van een traject in beginsel niet de bedoeling, tenzij doelen wijzigen of de situatie wezenlijk wijzigt.

Deze punten vragen om een verdere analyse. Hier wordt op dit moment aan gewerkt. Indien we in deze analyses opvallende zaken zien, informeren we u hier uiteraard over.

Beheersmaatregelen en transformatie

De beheersmaatregelen die op dit moment van kracht zijn, hebben een dempend effect op de stijging van de uitgaven. Door de inzet van nieuwe beheersmaatregelen hopen we een verdere stijging te voorkomen. Met beheersmaatregelen wordt echter niet het hele tekort teniet gedaan. Uiteindelijk is het hiervoor belangrijk om de transformatie op de lange termijn vorm te geven. Het is daarom belangrijk om in te zetten op zowel de beheersmaatregelen op de korte termijn, als de transformatie op de lange termijn.

Korte termijn

In oktober 2018 zijn we met een aantal beheersmaatregelen gestart. Hierop monitoren we regelmatig. In aanvulling op de nieuwe prognose doen we op dit moment ook nadere analyses. Op basis hiervan bekijken we of en welke aanvullende maatregelen ingezet kunnen worden.

Wat we regionaal al doen:

- Schakelteam toetst per 1 september ook toewijzingen via Gecertificeerde Instellingen.
- Blijvende inzet op verbetering van het proces van monitoren en analyseren.
- Uitbreiding van het contractmanagement en waar nodig inzetten materiële controles.
- Sturing op het administratie en declaratieprotocol (juist, compleet en tijdig).

Wat we momenteel inrichten of verscherpen:

- Terugdringen van het toewijzen met terugwerkende kracht.
- Check op aanvragen van toewijzingen via medisch domein.
- Gesprekken met zorgaanbieders over opvallendheden, zoals de hoeveelheid arrangementen dat een vervolg krijgt en het stoppen van de zorg voor de afgesproken doelen zijn bereikt.

Langere termijn

Naast maatregelen op de korte termijn, zijn we zijn volop bezig met de transformatie. We doen dit samen met jongeren, hun ouders en samenwerkingspartners vanuit het Uitvoeringsprogramma 'Samen met de Jeugd'. Hierin richten we ons onder andere op:

- Werken aan verduidelijking van het grijze gebied tussen jeugdhulp en onderwijs;

- Uitrol praktijkondersteuners Jeugd bij huisartsen;
- Toewerken naar nul uithuisplaatsingen, meer zorg in de gezinssituatie;
- Het tegengaan van schadelijke wachttijden, om verergering van problemen te voorkomen;
- Inzetten op preventie, onder andere bij scheidingen.

Vervolg

De prognose wordt op dit moment verwerkt in de herijkte begroting van 2019. Deze wordt op 19 september besproken in de Bestuurscommissie en het Algemeen Bestuur van de regio Hart van Brabant. Hierna wordt deze aan de lokale gemeenteraden toegestuurd. Daarnaast is er op 20 november een regionale raadsinformatieavond waar jeugdhulp op de agenda staat.